МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

А. В. Сватьєв, Т. В. Воронкова, А. В. Симонік, К. В. Царенко

СТУДЕНТСЬКИЙ СПОРТ

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
спеціальності «Фізична культура і спорт»
освітньо-професійної програми «Спорт»

Запоріжжя
2025

Міністерство освіти і науки України
Запорізький національний університет

А. В. Сватьєв, Т. В. Воронкова, А. В. Симонік, К. В. Царенко

СТУДЕНТСЬКИЙ СПОРТ

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
спеціальності «Фізична культура і спорт»
освітньо-професійної програми «Спорт»

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № від

Запоріжжя
2025

УДК 796.011.1-057.875(076.5)
С88

Сватьєв А. В., Воронкова Т. В., Симонік А. В., Царенко К. В. Студентський спорт : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 52 с.

У пропонованому виданні відповідно до силабуса навчальної дисципліни «Студентський спорт» викладено зміст самостійної роботи: теми та методичні рекомендації щодо їх опрацювання згідно з пунктами плану, питання й тести для самоконтролю, практичні завдання. У ході самостійної роботи передбачено засвоєння актуальних питань розвитку та функціонування студентського спорту, проблем і перспектив підготовки спортсменів у студентському спорті, мотивації студентської молоді до занять спортом і підвищення їх спортивної культури. Тлумачення базових термінів і понять курсу подано у глосарії.

Навчально-методичне видання адресується здобувачам ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Спорт».

Рецензент

Р. В. Клопов, д-р педагог. наук, професор кафедри фізичної культури і спорту

Відповідальний за випуск

М. В. Маліков, д-р біол. наук, професор, декан факультету фізичного виховання, здоров’я та туризму

© Сватьєв А.В., Воронкова Т.В., Симонік А. В., Царенко К.В., 2025
© ЗНУ, 2025

ЗМІСТ

Вступ..... 4

Загальні настанови до організації самостійної роботи……..……... 6

Зміст самостійної роботи……..... 7

Тема 1. Історія розвитку студентського спорту: від витоків до Універсіади 7

Тема 2. Розвиток міжнародних спортивних змагань у системі студентського спорту закладів вищої освіти……..... 11

Тема 3. Правові основи організації студентського спорту в Україні..... 15

Тема 4. Формування студентського спортивного руху в Україні в контексті державотворення..... 20

Тема 5. Загальні засади проведення студентських спортивних змагань та оцінка ефективності тренувальних занять……..... 24

Тема 6. Система підготовки спортсменів у студентському спорті України: виклики та перспективи……. 28

Тема 7. Організація наукових заходів у міжнародному студентському спортивному середовищі..... 33

Творчі завдання……..……... 38

Глосарій..... 40

Рекомендована література..... 49

Використана література……... 51

ВСТУП

Фізичне виховання і спортивна діяльність у сфері вищої освіти мають на меті забезпечити розвиток фізичного і морального здоров'я студентів, комплексний підхід до формування розумових і фізичних якостей особистості, вдосконалення фізичної та психологічної підготовки до активного життя, професійної діяльності, а також сприяти інтегруванню масового спорту і спорту вищих досягнень, сполучною ланкою між якими є студентський спорт.

Студентський спорт є важливим соціальним явищем, зі своєю багатою історією, принципами й досягненнями. Студентський спорт має свої знаменні події та спортивно-культурні заходи, у тому числі світового рівня. Універсіади – міжнародні спортивні змагання серед студентів – за значущістю та масштабом поступаються лише Олімпійським іграм.

Багато сучасних популярних видів спорту (наприклад, баскетбол, волейбол, регбі) зародились саме зі студентського спорту. Більше того, модель спорту П’єра де Кубертена, виразника ідей олімпізму, значною мірою може бути реалізована саме в студентському спорті.

Сучасний студентський спорт відзначається своєю багатогранністю, що обумовлено його функціонуванням на різних рівнях (від окремого університету до міжнародних об’єднань), вирішенням завдань усіх напрямів спорту, які виходять за межі навчання молоді у закладах вищої освіти. Студентський спорт у багатьох країнах є основою національної спортивної політики та регулюється державними законами й нормативними актами. Студентський спорт є одним із важливих напрямів формування сучасної молодої людини, її підготовленості до життя та майбутньої професії, вагомим соціально-культурним явищем як на національному, так і на міжнародному рівні.

Студентський спорт є ефективним засобом формування здорової особистості з гармонійно розвиненим інтелектуальним, духовним і творчим потенціалом, засобом задоволення потреб у руховій активності, проведення дозвілля, полегшення процесу соціальної адаптації молоді.

Відтак цілком логічно, що курс «Студентський спорт» належить до циклу професійної підготовки освітньої програми «Спорт» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння майбутніми фахівцями з фізичної культури і спорту базових знань про організаційну структуру та зміст діяльності в студентському спорті, ознайомлення з досвідом розвитку студентського спортивного руху у світі та в Україні.

Основними завданнями вивчення курсу «Студентський спорт» є:

- ознайомлення з історією становлення та розвитку студентського спорту;
- набуття уявлення про організаційні структури міжнародного студентського спортивного руху;

- ❖ усвідомлення специфіки проведення спортивно-культурних наукових заходів у рамках міжнародного студентського спортивного руху;
- ❖ з'ясування особливостей нормативно-правового регулювання студентського спорту України;
- ❖ засвоєння системи підготовки в студентському спорті та з'ясування чинників, які визначають її ефективність;
- ❖ набуття вміння узагальнювати досвід організації студентського спорту та визначати шляхи її вдосконалення;
- ❖ набуття здатності аналізувати сучасні тенденції розвитку студентського спортивного руху, виявляти проблеми та перспективи.

Навчальний курс «Студентський спорт» має тісні міжпредметні зв'язки з такими освітніми компонентами, як «Організація та проведення спортивних змагань», «Організація спортивних клубів», виробнича практика.

У запропонованому авторами виданні відповідно до силабуса навчальної дисципліни «Студентський спорт» подано зміст самостійної роботи, що охоплює як розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних питань курсу, так і виконання запропонованих практичних завдань. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння в процесі самостійної роботи, підлягає самоконтролю та виноситься на підсумковий контроль.

Самостійна робота з дисципліни «Студентський спорт» спрямована на активізацію розумової діяльності студентів, формування потреби самостійно поповнювати знання, розвиток інтелектуальних здібностей, інтересу до майбутньої професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту, вироблення навичок роботи з літературою та критичного осмислення прочитаного. Крім того, видання орієнтоване на підвищення мотивації студентської молоді до занять спортом і розвиток їх спортивної культури.

☝ ЗАГАЛЬНІ НАСТАНОВИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тематика самостійної роботи з дисципліни «Студентський спорт» визначається силабусом, а її зміст конкретизується у пропонованому навчально-методичному виданні. Чітке й ретельне виконання студентами методичних настанов сприятиме раціональному використанню часу, відведеного на самостійну роботу.

Порядок засвоєння програмного матеріалу у ході самостійної роботи:

1. Ознайомитися з темою, яка виноситься на опрацювання.
2. Осмислити й вивчити теоретичний матеріал теми згідно з пунктами плану, дотримуючись наданих методичних вказівок.
3. Опрацьовувати питання необхідно в їх логічній послідовності.
4. Розібрати тлумачення ключових термінів і понять. Їх визначення необхідно запам’ятати.
5. Встановити зв'язок щойно вивченого навчального матеріалу з попереднім.
6. Дати відповіді на питання для самоконтролю, виконати тести. Недостатньо засвоєні питання необхідно опрацювати повторно.
7. Виконати практичні завдання. При цьому потрібно продемонструвати вміння застосовувати засвоєні знання, аналізувати, міркувати, робити узагальнення та висновки, порівнювати, наводити приклади.

Правильно організована й усвідомлена самостійна робота сприятиме:

- ❖ активізації розумової діяльності здобувачів освіти;
- ❖ формуванню потреби в оволодінні знаннями, в їх ефективному та якісному засвоєнні;
- ❖ розвитку інтелектуальних і творчих здібностей;
- ❖ пробудженню інтересу до майбутньої професійної діяльності;
- ❖ виробленню навичок роботи з літературою та критичному осмисленню прочитаного.

🕮 ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Історія розвитку студентського спорту: від витоків до Універсіади

Мета вивчення теми: розглянути сутність та особливості національних моделей розвитку студентського спорту в різних країнах світу та в Україні; усвідомити значення Універсіади як важливого інструменту міжнародної спортивної дипломатії та формування позитивного іміджу держави на світовій арені; набути навичок порівняльного аналізу спортивних систем різних країн та оцінювання ролі великих спортивних подій у міждержавних комунікаціях.

Питання для самостійного вивчення

1. Національні моделі розвитку студентського спорту: світовий та український досвід.
2. Роль Універсіад у міжнародній спортивній дипломатії та формуванні іміджу держави.

Ключові терміни та поняття: *студентський спорт, національна спортивна система, освітньо-спортивні комплекси, інституціоналізація студентського спорту, CIE (Confédération Internationale des Étudiants), FISU (Fédération Internationale du Sport Universitaire), спортивна політика держави, реформи вищої освіти та студентського спорту, «м'яка сила», державна підтримка спорту, культурна дипломатія, міжнародна спортивна дипломатія, соціокультурна інтеграція через спорт.*

Методичні вказівки до вивчення питань, які виносяться на самостійне опрацювання

Вивчення *першого питання* передбачає зосередження на сутності та структурних особливостях національних моделей розвитку студентського спорту. Національні моделі студентського спорту потрібно розглянути як системи організації, управління, фінансування та популяризації спортивної діяльності серед студентської молоді, що формуються відповідно до соціально-економічних, культурних та освітніх особливостей конкретної країни.

Необхідно ознайомитися з двома основними типами моделей:

- Централізовані моделі (наприклад, у Китаї або Франції), де провідну роль у розвитку студентського спорту відіграють державні органи.
- Децентралізовані моделі (наприклад, у США та Канаді), де розвитком опікуються університети, ліги, приватні фонди та студентські асоціації.

Зосередити увагу більш детально варто на американській моделі, де студентський спорт є інтегрованою частиною освітнього процесу, має комерціалізований характер і є джерелом фінансування університетів через телеправа, спонсорство та квиткові продажі.

Опрацювання питання передбачає також ознайомлення з вітчизняною моделлю, яка поєднує елементи централізованого управління (через Міністерство освіти і науки України, Міністерство молоді та спорту України) та громадського самоврядування (Спортивна студентська спілка України, федерації з видів спорту). Важливо відзначити, що в Україні проводяться національні Універсіади, чемпіонати серед ЗВО, поступово формується система підтримки студентських команд на міжнародному рівні.

Порівняльний аналіз дозволяє виявити переваги й недоліки існуючих моделей, зокрема:

- в Україні спостерігається недостатній рівень фінансування та відсутність сталої інфраструктури. Ці гальмівні процеси ще більше посилюються в умовах воєнного стану;
- проте наявність освітніх програм у сфері фізичної культури і спорту та міжнародні досягнення українських студентів створюють перспективи для розвитку.

Вивчення *другого питання* необхідно розпочати з ознайомлення з поняттям Універсіада. Це міжнародні багатопрофільні спортивні змагання студентської молоді, які організовує FISU (Міжнародна федерація студентського спорту). Ці змагання охоплюють літній і зимовий формати та проходять кожні два роки.

Важливо відзначити, що Універсіади є не лише спортивною подією, а й потужним інструментом міжнародної спортивної дипломатії. Вони виконують функцію платформи для міжкультурного обміну, розвитку партнерських відносин між державами, а також просування національних інтересів у міжнародному гуманітарному просторі.

Зосередити увагу потрібно на таких аспектах:

- участь в Універсіадах сприяє формуванню позитивного іміджу держави;
- проведення Універсіади на території країни дозволяє продемонструвати її інфраструктурні, організаційні та культурні можливості;
- участь національних команд та їхні перемоги посилюють престиж країни, її впізнаваність у світі.

Зауважте, що спорт і дипломатія тісно пов’язані: участь у студентських змаганнях сприяє розширенню міжнародного впливу держави через «м’яку силу», зміцненню культурних зв’язків та розбудові позитивного гуманітарного образу країни.

Розгляд цих питань вимагає усвідомлення глибокого взаємозв’язку між внутрішньою політикою у сфері студентського спорту та його міжнародною проєкцією через Універсіади. Якість та результативність національної моделі студентського спорту впливають на ефективність міжнародного представництва.

Розвиток студентського спорту не лише підвищує рівень фізичної культури молоді, а й відкриває широкі можливості для держави в іміджевому позиціонуванні, культурній експансії та міжнародній співпраці.

Питання для самоконтролю

1. Які соціокультурні чинники сприяли виникненню студентського спорту у світі?
2. У чому полягали особливості розвитку студентського спорту в США у XIX–XX ст.?
3. Як вплинуло створення CIE (Confédération Internationale des Étudiants) на розвиток студентського спорту?
4. Які національні особливості формували студентський спортивний рух у Великій Британії?
5. Як студентський спорт розвивався у Франції у міжвоєнний період?
6. Охарактеризуйте особливості розвитку студентського спорту в Україні у період кінця XIX – початку XX століття.
7. Які головні зміни відбулися у системі студентського спорту України після здобуття незалежності?
8. Які сучасні організації координують студентський спорт в Україні?
9. Які цілі ставили організатори перших міжнародних студентських спортивних змагань?
10. Яку роль відіграє FISU (Міжнародна федерація університетського спорту) в розвитку Універсіад?
11. Поясніть, як Універсіади сприяють культурній дипломатії між країнами-учасниками.
12. Чому проведення Універсіади важливе для іміджу країни на міжнародній арені?
13. Наведіть приклади використання Універсіад як інструменту формування позитивного міжнародного іміджу держав.
14. Яким чином участь України в Універсіадах впливає на міжнародне сприйняття нашої країни?

Тести

1. У якій країні виникли перші організовані студентські спортивні змагання?

а) Німеччина;

б) Велика Британія;

в) США;

г) Франція.

2. Який університет вважається одним із піонерів розвитку студентського спорту?

а) Гарвардський університет;

б) Болонський університет;

в) Оксфордський університет;

г) Сорбонна.

3. Коли було створено Міжнародну конфедерацію студентів (CIE)?

а) у 1905 р.;

б) у 1919 р.;
в) у 1923 р.;
г) у 1946 р.

4. Що стало головною метою створення СІЕ?

а) виключно спортивні змагання;
б) співпраця у сфері освіти, спорту і культури;
в) політичне об’єднання студентства;
г) поширення комерційних спортивних ліг.

5. Яку модель розвитку студентського спорту найчастіше використовують у США?

а) спорт як факультативна активність;
б) спорт як хобі;
в) спорт як частина освітньої системи і стипендіального забезпечення;
г) спорт як волонтерська діяльність.

6. Укажіть головну місію Універсіад згідно з принципами FISU:

а) популяризація олімпійських видів спорту;
б) розвиток професійного спорту;
в) сприяння культурному та спортивному обміну між студентами;
г) рекламування університетів світу.

7. Що є характерною рисою Універсіад порівняно з Олімпійськими іграми?

а) Універсіади мають більше спортивних дисциплін;
б) Універсіади є комерційними проєктами;
в) вони обмежені тільки студентами та молодими спортсменами;
г) Універсіади об’єднують спортивний та освітній елементи.

8. Чому проведення Універсіади важливе для міжнародного іміджу держави?

а) держава отримує додаткові податкові надходження;
б) держава демонструє свій потенціал у спорті, культурі та організації великих заходів;
в) це сприяє економічному зростанню;
г) це дозволяє залучити більше іноземних студентів.

9. В якому році Україна вперше офіційно взяла участь в Універсіаді як незалежна держава?

А) у 1990 р.;
Б) у 1992 р.;
В) у 1993 р.;
Г) у 1996 р.

10. Яку роль відіграє Універсіада для іміджу університетів-організаторів?

а) лише комерційну;
б) лише туристичну;
в) мінімальну;
г) підвищує академічний рейтинг і репутацію університетів на міжнародній арені.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. ✍ Схематично представте вплив спортивної дипломатії на організацію Універсіад. Включіть основні аспекти, такі як участь в міжнародних організаціях, роль послів та стратегія взаємодії з іншими державами. Охарактеризуйте спортивну дипломатію як інструмент «м'якої сили» та складник регулювання світових взаємин.

Завдання 2. ✍ Підготуйте таблицю з аналізом іміджевих змін, які країна може зазнати після організації Універсіади. Оцініть можливі позитивні та негативні наслідки для економіки, культури, зовнішньої політики.

Завдання 3. ✍ Надайте детальну характеристику 5 Універсіад, у яких брали участь українські спортсмени. Вкажіть їх результати. Обґрунтуйте важливість цих змагань для іміджу України на міжнародній арені.

Завдання 4. ✍ Порівняйте участь студентської молоді різних країн у спорті (США, Великобританія, Україна, Японія). Аналіз проведіть за такими критеріями, як кількість спортсменів, види спорту, змагання. Результати аналізу подайте в таблиці.

Завдання 5. ✍ Схематично зобразіть етапи розвитку студентського спорту в Україні від початку XX століття до сьогодення. Відзначте важливі події, реформи та зміни в нормативно-правовому забезпеченні.

Тема 2. Розвиток міжнародних спортивних змагань у системі студентського спорту закладів вищої освіти

Мета вивчення теми: ознайомитися з етапами розвитку міжнародних студентських спортивних змагань; усвідомити їх вплив на розвиток студентського спорту в Україні, їх значення для поліпшення фізичної підготовки, професійного розвитку молодих спортсменів та зміцнення міжнародних зв'язків у сфері спорту.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання

1. Історичні аспекти розвитку міжнародних студентських спортивних змагань. Їх соціально-культурне значення.
2. Міжнародні змагання як платформи для розвитку студентського спорту в Україні.

Ключові терміни та поняття: *міжнародні студентські спортивні змагання, ФІСУ (Міжнародна федерація студентського спорту), Універсіада, олімпійський рух, міжкультурна взаємодія, глобалізація спорту, спортивна дипломатія, інфраструктура студентського спорту, спортивна освіта, імідж країни через спорт, спортивні ініціативи в Україні.*

Методичні вказівки до вивчення теми

Вивчення *першого питання* передбачає зосередження на історичних аспектах формування міжнародного студентського спортивного руху. Необхідно розглянути ключові етапи розвитку студентського спорту на глобальному рівні, починаючи від перших студентських ігор початку XX століття до сучасних подій, зокрема Всесвітньої Універсіади.

Зосередити увагу потрібно на діяльності таких міжнародних організацій, як FISU (Міжнародна федерація студентського спорту), яка є основним координатором та організатором міжнародних змагань серед студентів. Саме під егідою FISU проводяться Універсіади – найбільші багатопрофільні спортивні події для студентів, які поєднують спортивні досягнення з освітніми й культурними обмінами.

Важливо відзначити, що участь студентської молоді у таких змаганнях сприяє не лише підвищенню спортивної майстерності, але й формуванню міжкультурного діалогу, толерантності, міжнародного студентського партнерства. Змагання такого рівня також слугують засобом реалізації молодіжної політики в галузі спорту.

Вивчення *другого питання* необхідно розпочати з ознайомлення із сучасним станом студентського спорту в Україні та роллю, яку відіграють міжнародні змагання у його розвитку. Доцільно розглянути приклади участі українських студентських команд у міжнародних змаганнях, зокрема в літніх та зимових Універсіадах, Європейських студентських іграх, чемпіонатах світу серед студентів тощо.

Розгляд питання вимагає усвідомлення, що участь українських спортсменів у міжнародних змаганнях є не лише питанням престижу, а й потужним інструментом інтеграції у світовий спортивний простір. Через ці змагання студенти отримують доступ до сучасних тренувальних підходів, міжнародного спортивного досвіду та нових можливостей для кар'єрного зростання у спорті.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення з прикладами позитивного впливу міжнародних виступів на розвиток університетського спорту в Україні. Варто відзначити підтримку, яку надає Спортивна студентська спілка України, а також звернути увагу на успішні кейси українських університетів, які стали центрами підготовки учасників Універсіад.

Важливо відзначити, що участь у міжнародних змаганнях сприяє також розвитку спортивної інфраструктури в Україні, підвищенню якості фізичного виховання у закладах вищої освіти та формуванню позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Питання для самоконтролю

1. Пригадайте, як змінювався формат Універсіади з часом.
2. Які змагання вважаються найважливішими для студентів на міжнародному рівні?

3. Як міжнародні студентські спортивні змагання впливають на соціокультурний розвиток студентів?

4. Як змінюється роль міжнародних спортивних змагань у різних країнах?

5. Які спортивні дисципліни найбільш популярні на студентських міжнародних змаганнях?

6. Яке місце займає Україна в історії міжнародних студентських спортивних змагань?

7. Як міжнародні змагання допомагають популяризувати студентський спорт в Україні?

8. Як Україна використовує міжнародні змагання для поліпшення рівня спортивної підготовки студентів?

9. Охарактеризуйте знакові досягнення українських студентів на міжнародних змаганнях.

10. Як міжнародні студентські спортивні змагання допомагають Україні в розвитку спортивної інфраструктури?

11. Які проблеми існують в Україні щодо організації та участі в міжнародних студентських змаганнях?

12. Які державні та приватні ініціативи підтримують участь українських студентів у міжнародних змаганнях?

13. Як міжнародні змагання впливають на популяризацію спорту серед молоді в Україні?

14. Які можливості для розвитку міжнародних змагань існують для українських університетів?

Тести

1. Що з перерахованого нижче є важливим елементом студентських спортивних змагань?

а) професійні тренери;

б) міжнародна співпраця та культурний обмін;

в) комерціалізація спортивних змагань;

г) розвиток спорту в непрофесійних категоріях.

2. Які з указаних нижче принципів є основними в проведенні міжнародних студентських змагань?

а) рівність та інклюзивність;

б) рекламні можливості;

в) підвищення рівня спортивної майстерності;

г) лише нагородження найкращих спортсменів.

3. Яке значення має розвиток міжнародних змагань для студентського спорту в Україні?

а) це дозволяє встановлювати міжнародні стандарти;

б) це підвищує рівень освіти в спорті;

в) це надає можливість для кар'єри молодим спортсменам;

г) усі відповіді правильні.

4. Як міжнародні спортивні змагання допомагають поліпшити

інфраструктуру для студентів в Україні?

а) через поліпшення спортивних об'єктів;

б) через забезпечення тренувальних баз;

в) через залучення нових технологій у спорт;

г) усі відповіді правильні.

5. Яким чином міжнародні студентські змагання можуть залучити фінансування в Україну?

а) через збільшення кількості туристів;

б) завдяки залученню міжнародних спонсорів;

в) через прямі інвестиції від університетів;

г) усі відповіді правильні.

6. Які з окреслених переваг для студентів може забезпечити участь у міжнародних спортивних змаганнях?

а) поліпшення соціальних навичок;

б) поліпшення фізичного стану;

в) одержання стипендій та призів;

г) усе вищеперераховане.

7. Як міжнародні студентські змагання сприяють розвитку молодіжної політики в Україні?

а) вони забезпечують спільні тренувальні програми з іншими країнами;

б) вони не мають великого впливу на політику;

в) вони дозволяють країнам підвищувати рівень туризму;

г) вони забезпечують умови для підтримки молодіжних організацій.

8. Яке значення для України має участь її студентів у міжнародних спортивних заходах?

а) розвиток національної спортивної інфраструктури;

б) поліпшення іміджу країни на міжнародній арені;

в) розвиток спорту для осіб з інвалідністю;

г) усі відповіді правильні.

9. Як змінилася роль студентських спортивних змагань у світі з початку XX століття?

а) вони стали виключно спортивними заходами для спортсменів;

б) вони перетворились на основну платформу для комерційних угод;

в) вони стали важливим інструментом для розвитку міжнародної співпраці та взаєморозуміння;

г) вони втратили свою значущість через відсутність фінансування.

10. Які види спорту здебільшого представлені на Універсіаді?

а) лише індивідуальні види спорту;

б) тільки зимові види спорту;

в) індивідуальні та командні види спорту;

г) лише водні види спорту.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. ✍ Охарактеризуйте різні стратегії підготовки українських

студентів до міжнародних спортивних змагань.

Завдання 2. ✍ Складіть порівняльну таблицю, подавши в ній аналіз програм підтримки студентських спортсменів в Україні та інших країнах.

Колонки: країна, тип програми (фінансова, фізична підготовка, психологічна підтримка), ефективність.

Завдання 3. ✍ Схематично представте співпрацю між вітчизняними університетами та міжнародними організаціями, що організовують студентські змагання.

Завдання 4. ✍ Запропонуйте основні кроки для розвитку студентського спорту в Україні на основі досвіду міжнародних змагань.

Завдання 5. ✍ Складіть схему, яка демонструє, як з часом змінювалися спортивні дисципліни в міжнародних студентських змаганнях (наприклад, додавання нових видів спорту).

Тема 3. Правові основи організації студентського спорту в Україні

Мета вивчення теми: ознайомитися з особливостями нормативно-правового регулювання студентського спорту; проаналізувати актуальні проблеми правового забезпечення студентського спорту та визначити основні напрями вдосконалення цієї сфери.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання

1. Нормативно-правові акти Міністерства освіти і науки України та Міністерства молоді та спорту України, які регламентують функціонування вітчизняного студентського спорту.
2. Актуальні проблеми та напрями вдосконалення правового регулювання студентського спорту.

Ключові терміни та поняття: *нормативно-правові акти, Міністерство освіти і науки України, Міністерство молоді та спорту України, Положення про студентський спорт, ліцензування освітньої діяльності у сфері фізичної культури, спортивні федерації студентів, Універсіада України, спортивні клуби при закладах вищої освіти, фінансування студентського спорту, підтримка обдарованої молоді, гармонізація законодавства, інтеграція в європейський спортивний простір, права та гарантії студентів-спортсменів, статус студента-спортсмена, державні програми розвитку студентського спорту, цифровізація управління студентським спортом.*

Методичні вказівки до вивчення теми

Вивчення *першого питання* передбачає зосередження уваги на системі нормативно-правових актів, які визначають організаційно-правові засади функціонування студентського спорту в Україні.

Зокрема, потрібно розглянути такі ключові документи, як:

- Закон України «Про фізичну культуру і спорт» – базовий нормативний акт, що регламентує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, включаючи студентський спорт;
- Закон України «Про вищу освіту» – містить положення щодо інтеграції фізичного виховання та спорту в освітній процес;
- Положення про Всеукраїнські студентські спортивні ігри;
- накази та листи Міністерства освіти і науки України (МОН) щодо організації навчальної та позанавчальної спортивної діяльності;
- рекомендації Міністерства молоді та спорту України з розвитку масового студентського спорту та підтримки студентських спортивних клубів.

Зосередити увагу рекомендовано на взаємодії між вказаними профільними міністерствами, оскільки ефективне управління студентським спортом неможливе без узгодження освітньої та спортивної політики.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення з практикою реалізації державних програм, зокрема програм підтримки університетських команд, розвитку інфраструктури для занять спортом у закладах вищої освіти, та програм міжнародного співробітництва (наприклад, участь у Всесвітній універсіаді).

Важливо відзначити, що нормативна база є динамічною, і останніми роками спостерігається тенденція до активізації державної підтримки студентського спорту в контексті євроінтеграційних процесів і реалізації принципів здорового способу життя серед молоді.

Вивчення *другого питання* необхідно розпочати з ознайомлення з наявними проблемами, які гальмують розвиток студентського спорту.

До таких проблем належать:

- фрагментарність та неузгодженість нормативної бази;
- обмежене фінансування спортивних програм у ЗВО;
- низький рівень мотивації студентів до занять спортом через відсутність стимулів і системної підтримки;
- нерозвинена інфраструктура, відсутність належних умов для тренувань і змагань;
- відсутність єдиного центру координації студентського спорту на державному рівні.

Розгляд питання вимагає усвідомлення важливості вдосконалення правових механізмів, що регламентують діяльність студентських спортивних клубів, статус студентського спортсмена, а також порядку проведення спортивних заходів.

Важливо відзначити, що одним із перспективних напрямів удосконалення є гармонізація українського законодавства із європейськими стандартами. Це, зокрема, передбачає:

- прийняття спеціального закону або державної програми розвитку студентського спорту;
- запровадження системи рейтингування та стимулювання університетів за рівнем спортивної активності;

- підвищення ролі органів студентського самоврядування у формуванні спортивної політики;
- активне залучення громадських організацій, федерацій та бізнесу до реалізації спортивних ініціатив у сфері освіти.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення із прикладами кращих практик. Відтак потрібно проаналізувати досвід Польщі, Литви чи Франції, де студентський спорт інтегровано у національну стратегію фізичного виховання та здоров'я молоді.

Питання для самоконтролю

1. Яке значення мають нормативні акти МОН України у сфері студентського спорту?
2. Яку роль виконує Міністерство молоді та спорту України в розвитку студентського спорту?
3. Які повноваження має МОН щодо організації спортивних заходів серед студентів?
4. Назвіть приклади нормативно-правових актів, які регулюють діяльність студентських спортивних клубів.
5. Яким чином нормативні акти впливають на фінансування студентського спорту?
6. Назвіть основні механізми реалізації державної політики у сфері студентського спорту, передбачені нормативними актами.
7. Чому недостатнє фінансування є проблемою для розвитку студентського спорту?
8. Як впливають міжнародні стандарти на вдосконалення правового регулювання студентського спорту в Україні?
9. Чому важливо забезпечити прозорість і підзвітність при реалізації спортивних проєктів для студентів?
10. Які напрями міжнародного співробітництва можуть допомогти у вирішенні актуальних проблем студентського спорту в Україні?
11. Які пропозиції щодо вдосконалення нормативної бази у сфері студентського спорту існують на сьогодні?
12. Які інституційні зміни можуть сприяти ефективнішому правовому регулюванню студентського спорту?
13. Яке значення має розвиток студентських спортивних ліг і федерацій для вдосконалення системи студентського спорту?
14. Перерахуйте недоліки, які існують у законодавчій базі студентського спорту.

Тести

1. Який орган затверджує нормативні акти для регулювання студентського спорту в Україні?

а) Верховна Рада України;

б) Міністерство охорони здоров'я України;

в) Міністерство освіти і науки України та Міністерство молоді та спорту України;

г) Олімпійський комітет України.

2. Хто затверджує державні стандарти фізичного виховання у ЗВО?

а) Кабінет Міністрів України;

б) Міністерство фінансів України;

в) Міністерство освіти і науки України;

г) Національний олімпійський комітет України.

3. Укажіть основну проблему правового регулювання студентського спорту в Україні?

а) занадто багато змагань;

б) недостатнє фінансування;

в) перенавантаження студентів тренуваннями;

г) відсутність спортивних залів.

4. Чи існує потреба в оновленні нормативних актів для студентського спорту?

а) ні;

б) так;

в) лише в окремих ЗВО;

г) тільки на вимогу студентів.

5. Який напрям удосконалення регулювання студентського спорту є пріоритетним?

а) зменшення кількості спортивних секцій;

б) створення національної системи студентських ліг;

в) відмова від обов'язкової фізкультури;

г) залучення виключно професійних спортсменів.

6. Що може стимулювати активність студентів у спорті на нормативному рівні?

а) скасування змагань;

б) введення штрафів за неучасть;

в) система державних та університетських стипендій;

г) обов'язкові позанавчальні заходи.

7. Чи варто передбачити співпрацю між Міністерством освіти і науки України і Міністерством молоді та спорту України на законодавчому рівні?

а) ні;

б) так;

в) лише за умови потреби;

г) це питання не є актуальним.

8. Чи потребує законодавче закріплення статусу студентських спортивних клубів?

а) ні;

б) так;

в) лише для державних ЗВО;

г) лише для приватних ЗВО.

9. Чи є проблема відсутності спеціалізованої підготовки тренерів для студентських команд?

а) ні;

б) так;

в) лише в приватних ЗВО;

г) в окремих регіонах.

10. Яка ключова зміна необхідна у правовому регулюванні студентського спорту?

а) заборона комерційних змагань;

б) визначення студентського спорту як окремого сегмента в законодавстві;

в) скорочення кількості видів спорту;

г) виключення студентського спорту зі сфери освіти.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. ✍ Складіть перелік зацікавлених сторін у реформуванні студентського спорту.

Завдання 2. ✍ Складіть та заповніть інтегровану таблицю: актуальні проблеми + напрями вдосконалення + відповідальні органи за реалізацію.

Приклад:

Актуальні проблеми	*Напрями вдосконалення*	*Відповідальні органи за реалізацію*
Відсутність єдиної законодавчої бази щодо студентського спорту	Розробка та ухвалення окремого Закону України «Про студентський спорт»	Верховна Рада України, Міністерство молоді та спорту України
Недостатнє фінансування студентських спортивних заходів		
Низький рівень мотивації студентів до занять спортом		
Відсутність єдиної системи змагань серед студентів на національному рівні		
Низький рівень професійної підготовки тренерів для студентських команд		
Слабка інтеграція студентського спорту в міжнародні змагання		
Відсутність нормативів і стандартів для студентських спортивних програм		

Завдання 3. ✍ Порівняйте компетенції Міністерства освіти і науки України і Міністерства молоді та спорту України в питаннях студентського спорту.

Завдання 4. ✍ Складіть перелік основних проблем, які пов’язані з правовим регулюванням студентського спорту.

Завдання 5. ✍ Підготуйте таблицю: стратегічні напрями реформ – очікувані результати – шляхи підвищення результативності реформ.

Тема 4. Формування студентського спортивного руху в Україні в контексті державотворення

Мета вивчення теми: проаналізувати вплив політичних, економічних та соціокультурних змін на розвиток спорту серед студентства, зокрема в умовах динамічної зміни соціально-економічного середовища; оцінити роль міжнародного співробітництва у сфері спорту та участь українських студентів у світових спортивних заходах; розглянути їх вплив на популяризацію спорту серед молоді та розвиток міжнародних зв'язків у спортивній сфері.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання

1. Вплив політичних, економічних і соціокультурних змін на розвиток спорту серед студентства.
2. Міжнародне співробітництво та участь українських студентів у світових спортивних заходах.

Ключові терміни та поняття: *інвестиції в спорт, соціальні ініціативи, молодіжна політика, студентські змагання, міжнародне спортивне співробітництво, спортивні обміни, Всесвітні університетські ігри (Універсіада), інтернаціоналізація спорту, Європейські студентські ігри, спортивна дипломатія, студентські спортивні федерації, глобальні ініціативи, міжнародні спортивні організації.*

Методичні вказівки до вивчення теми

Вивчення *першого питання* передбачає зосередження на аналізі зовнішніх чинників, які безпосередньо впливають на розвиток студентського спорту в Україні та загалом у світі. У числі ключових:

- політична стабільність держави;
- рівень фінансування освіти і спорту;
- суспільне ставлення до здорового способу життя.

Розглянути варто політичні аспекти, які формують державну політику щодо студентського спорту, зокрема наявність відповідних державних програм, стратегій розвитку фізичної культури серед молоді, участь у міжнародних спортивних структурах (наприклад, FISU – Міжнародна федерація студентського спорту). У періоди політичної нестабільності або воєнних дій, як показує досвід України, можливості для розвитку спорту значно звужуються через перенаправлення бюджетних коштів, складнощі з логістикою та безпекою.

Зосередити увагу також слід на економічних умовах, що визначають обсяг фінансування спортивної інфраструктури, можливість участі студентів у змаганнях, доступність спортивного інвентарю та умов для тренувань. Наявність грантів, стипендій, залучення бізнесу до підтримки студентського спорту (через меценатство або спонсорство) є ключовими чинниками сталого

розвитку галузі.

Соціокультурні зміни також впливають суттєво. Поширення ідей здорового способу життя, зростання ролі мас-медіа у популяризації спорту, активність молодіжних організацій – усе це формує сприятливе середовище для розвитку студентських спортивних ініціатив. Опрацювання питання передбачає ознайомлення з прикладами культурних змін, які спонукали молодь активніше займатися спортом – як в Україні, так і за її межами.

Важливо відзначити, що в сучасних умовах цифровізації та гібридної форми навчання змінюється підхід до фізичного виховання, що також потребує нових підходів до організації спортивної діяльності серед студентства.

Вивчення *другого питання* необхідно розпочати з ознайомлення з діяльністю міжнародних організацій, які координують студентський спорт на глобальному рівні. Зокрема, FISU (Fédération Internationale du Sport Universitaire) організовує Всесвітні Універсіади, що є ключовою подією для студентських спортсменів, в якій Україна бере участь із 1991 року.

Розгляд питання вимагає усвідомлення значення міжнародного спортивного обміну як засобу не лише фізичного, а й культурного розвитку студентів. Такі заходи сприяють:

- формуванню позитивного іміджу країни на світовій арені;
- розвитку міжкультурної комунікації;
- популяризації української спортивної школи;
- патріотичному вихованню молоді.

Розглянути доцільно й механізми підтримки студентських спортсменів: участь у грантових програмах Erasmus+, міжнародних спортивних стипендіях, можливостях для стажування чи навчання за кордоном через спортивні досягнення.

Важливу роль у цьому відіграють українські університети, які беруть участь у міжнародних проєктах та створюють умови для участі студентів у змаганнях різного рівня – від регіональних до світових.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення з конкретними прикладами успішної участі українських студентів у міжнародних змаганнях (наприклад, перемоги на Універсіадах, чемпіонатах Європи або світу серед студентів). Такі досягнення підтверджують високий рівень підготовки вітчизняних спортсменів, навіть попри обмежені ресурси в окремі періоди.

Важливо відзначити, що участь у міжнародних змаганнях має не лише спортивну, але й освітню функцію. Вона сприяє формуванню лідерських якостей, навичок командної роботи, міжкультурної компетентності та громадянської відповідальності.

Питання для самоконтролю

1. Як політичні зміни в Україні впливають на розвиток спорту серед студентства?
2. Назвіть економічні чинники, які сприяють або заважають розвитку

спорту серед студентів.

3. Поясніть, як соціокультурні зміни в суспільстві впливають на студентський спорт.

4. Які соціальні програми можуть сприяти розвитку студентського спорту?

5. Як економічна стабільність країни впливає на рівень спортивної інфраструктури в університетах?

6. Яким чином державна політика у сфері освіти сприяє розвитку спорту серед студентів?

7. Яким чином політична ситуація може впливати на міжнародні студентські спортивні змагання?

8. Як економічна ситуація в Україні змінює можливості для студентських спортивних програм?

9. Які переваги для студентів забезпечує участь у міжнародних спортивних змаганнях?

10. Як українські студентські спортивні федерації співпрацюють із міжнародними організаціями?

11. Які труднощі виникають у студентів під час участі в міжнародних спортивних заходах?

12. Як міжнародне співробітництво сприяє популяризації українського спорту на світовій арені?

13. Які заходи підтримки студентських спортсменів на міжнародних змаганнях із боку держави?

14. Як співпраця з іншими країнами допомагає студентам розвивати нові спортивні дисципліни?

Тести

1. Який вплив на розвиток спорту серед студентства можуть мати політичні зміни?

а) збільшення фінансування спортивних заходів;

б) зниження інтересу до спорту;

в) обмеження доступу до спортивних об'єктів.

2. Як економічні зміни можуть вплинути на доступ студентів до спортивних заходів?

а) збільшення вартості участі в спортивних заходах;

б) поліпшення доступності спортивних об'єктів;

в) скасування спортивних програм.

3. Соціокультурні зміни можуть сприяти розвитку спорту серед студентів шляхом:

а) зміни у соціальних установках щодо здорового способу життя;

б) зниження інтересу до командних видів спорту;

в) зниження участі у спортивних змаганнях.

4. Які політичні чинники можуть негативно вплинути на студентський спорт?

а) підвищення державних інвестицій у спорт;

б) введення жорстких обмежень на міжнародні спортивні заходи;

в) поліпшення спортивної інфраструктури.

5. Яким чином економічні труднощі можуть сприяти розвитку студентського спорту?

а) зменшення кількості спортивних програм;

б) посилення добровільних ініціатив серед студентів;

в) відсутність фінансування для участі у змаганнях.

6. Як міжнародні спортивні заходи можуть вплинути на взаємини між студентами різних країн?

а) сприяння культурному обміну та розвитку міжнаціональних відносин;

б) зниження рівня конкуренції серед студентів;

в) обмеження доступу до спортивних ресурсів.

7. Яким чином зміни в політичному ландшафті можуть позитивно вплинути на студентський спорт?

а) збільшення фінансування програм із фізичного виховання;

б) зменшення участі в міжнародних змаганнях;

в) перехід до менших спортивних змагань.

8. Як економічні зміни можуть вплинути на спортивну інфраструктуру університетів?

а) відновлення інвестицій у спортивні об'єкти;

б) зменшення кількості тренажерних залів і спортивних майданчиків;

в) погіршення стану спортивних споруд.

9. Що може призвести до зниження рівня участі студентів у спортивних заходах?

а) збільшення кількості спортивних об'єктів;

б) зниження доступності спортивних ресурсів через економічні проблеми;

в) відсутність політичної підтримки спорту.

10. Як соціокультурні зміни можуть підтримати розвиток спорту серед студентства?

а) упровадження нових видів спорту в університетській програмі;

б) пропаганда здорового способу життя серед студентів;

в) вибір студентами професійної кар'єри в спорті.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. ✍ Обґрунтуйте вплив змін у політичному ландшафті на фінансування спортивних програм для студентів.

Завдання 2. ✍ Порівняйте участі студентів у спортивних заходах до і після важливих політичних подій (наприклад, зміна урядів, Євромайдан, воєнний стан). Результати аналізу подайте в таблиці.

Завдання 3. ✍ Розробіть діаграму, яка відображає залежність фінансування спортивних клубів від економічної ситуації в країні.

Завдання 4. ✍ Складіть перелік ключових міжнародних спортивних організацій, з якими співпрацюють українські студентські федерації. Укажіть

напрями співпраці.

Завдання 5. ✍ Складіть перелік міжнародних брендів, які підтримують студентський спорт в Україні. Зробіть висновки стосовно ефективності такої підтримки.

Тема 5. Загальні засади проведення студентських спортивних змагань та оцінка ефективності тренувальних занять

Мета вивчення теми: надати студентам уявлення про основні види студентських змагань, стимулювати їх до активної участі в спортивних заходах, а також навчити оцінювати ефективність проведених тренувань та вносити необхідні корективи до тренувальних планів для підвищення спортивних результатів.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання

1. Огляд основних видів студентських змагань та участі в них.
2. Оцінка ефективності проведених занять і корекція тренувальних планів.

Ключові терміни та поняття: студентський спорт, Універсіади, спортивні ліги ЗВО, міжуніверситетські змагання, індивідуальні види спорту, командні види спорту, мотивація студентів, рівень підготовки, регламент змагань, рейтингова система, збірна ЗВО, тренувальний процес, моніторинг навантажень, періодизація тренувань, мотиваційні чинники, аналіз результатів, відновлення спортсменів, контрольні нормативи, корекція плану, навчально-тренувальні збори.

Методичні вказівки до вивчення теми

Вивчення *першого питання* передбачає зосередження уваги на типології студентських спортивних змагань, що проводяться на різних рівнях – від внутрішньовишівських турнірів до міжнародних універсіад.

- *Розглянути необхідно такі основні форми змагань, як:*
- індивідуальні та командні змагання (наприклад, легка атлетика, боротьба, командні ігри: футбол, волейбол тощо);
- офіційні змагання під егідою спортивних федерацій (наприклад, Студентська ліга України, Універсіада);
- міжфакультетські турніри (важливий компонент внутрішнього фізичного виховання);
- масові спортивні акції, які сприяють залученню широкого кола студентів до активної участі у фізичній культурі.

Зосередити увагу потрібно також на завданнях участі у змаганнях, серед яких розвиток командного духу, підвищення мотивації до регулярних занять

спортом, виявлення спортивного потенціалу студентів.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення з нормативно-правовими засадами проведення змагань, зокрема правилами, умовами участі, вимогами до підготовки команд.

Важливо відзначити, що участь у студентських змаганнях є не лише засобом самореалізації та зміцнення здоров'я, але й формою соціалізації, розвитку лідерських якостей та вміння працювати в команді.

Вивчення *другого питання* необхідно розпочати з ознайомлення з критеріями оцінювання ефективності фізкультурно-оздоровчих занять.

До основних критеріїв належать:

- динаміка фізичних показників студентів (витривалість, сила, швидкість);
- рівень засвоєння технічних елементів;
- ступінь мотивації до занять спортом;
- участь у змаганнях як індикатор ефективної підготовки.

Розгляд питання вимагає усвідомлення ролі постійного моніторингу фізичного стану студентів, що дозволяє своєчасно виявити зниження працездатності або перевантаження. Використовуються як об'єктивні (тестування, хронометраж, біометричні показники), так і суб'єктивні методи оцінки (анкетування, самооцінка самопочуття).

Корекція тренувальних планів базується на аналізі отриманих результатів. При виявленні неефективності певного методу або засобу тренування доцільно змінити інтенсивність, обсяг, чергування навантажень або включити нові вправи.

Опрацювання цього питання передбачає ознайомлення з методичними принципами побудови занять, такими як індивідуалізація, поступовість навантажень, варіативність та відновлення.

Важливо відзначити, що грамотна оцінка та адаптація тренувального процесу забезпечує безпечне та ефективне досягнення поставлених цілей фізичної підготовки студентів.

Питання для самоконтролю

1. Які основні види студентських змагань проводяться в Україні?
2. Поясніть різницю між внутрішніми та зовнішніми студентськими змаганнями.
3. Що таке Універсіада та яка її роль у студентському спорті?
4. Які міжнародні студентські змагання є найбільш престижними?
5. Які функції виконує студентська спортивна спілка?
6. Як участь у змаганнях впливає на фізичний та психологічний розвиток студента?
7. Назвіть методи, які використовуються для оцінки ефективності спортивних занять.
8. Які показники свідчать про ефективність тренувального процесу?
9. Що таке тестування у фізичному вихованні? Яку воно має мету?

10. Як проводиться аналіз результатів фізичної підготовки студентів?
11. Які засоби використовуються для індивідуалізації тренувань?
12. Як ураховується рівень підготовленості студента при плануванні тренувань?
13. Які інструменти дають змогу фіксувати динаміку фізичної форми студента?
14. Як часто рекомендується переглядати та коригувати тренувальні плани?

Тести

1. Корекція тренувального плану – це:
а) його скасування;
б) зменшення навантаження;
в) зміна структури та інтенсивності відповідно до результатів і самопочуття;
г) заміна тренера.
2. Який спосіб корекції тренування є найбільш ефективним?
а) імпровізація;
б) постійне скорочення обсягу роботи;
в) аналіз даних та індивідуальний підхід;
г) виключення складних вправ.
3. Що може свідчити про перенавантаження студента?
а) гарний апетит;
б) підвищена енергійність;
в) зниження результатів, апатія, порушення сну;
г) збільшення м’язової маси.
4. Навіщо потрібен щоденник самоконтролю для студента-спортсмена?
а) для ведення особистих записів;
б) для звітності перед тренером;
в) для фіксації самопочуття, навантаження та прогресу;
г) для спілкування з іншими спортсменами.
5. Що є ознакою неефективного тренувального процесу?
а) регулярне підвищення навантажень;
б) відсутність прогресу або погіршення результатів;
в) різноманітність вправ;
г) використання сучасного обладнання.
6. Що входить до засобів контролю ефективності занять?
а) лише підрахунок пропущених занять;
б) візуальне оцінювання;
в) тестування, опитування, аналіз фізичних даних;
г) перевірка наявності спортивної форми.
7. Як часто доцільно проводити проміжне оцінювання фізичного стану?
а) щотижня;
б) раз на семестр;
в) кожні 2-4 тижні;
г) лише перед змаганнями.

8. Як впливає участь у змаганнях на освітній процес студента?
а) знижує академічну успішність;
б) відволікає від навчання;
в) розвиває самодисципліну, організованість;
г) не впливає.
9. Що визначає формат студентських змагань?
а) місце проведення;
б) вид спорту;
в) кількість учасників та рівень організації;
г) вік учасників.
10. Які змагання можуть бути складовою освітнього процесу?
а) олімпійські;
б) рейтингові міжнародні;
в) навчально-тренувальні та залікові;
г) товариські.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. ✍ Заповніть шаблон щоденника тренувань на тиждень для індивідуального або командного тренування.

Наприклад:

Щоденник тренувань (тижневий шаблон)

День тижня	*Тренувальне завдання*	*Тип тренування*	*Тривалість / обсяг*	*Інтенсивність*	*Самопочуття (1-5)*	*Примітки / Аналіз*
Понеділок						
Вівторок						
Середа						
Четвер						
П’ятниця						
Субота						
Неділя						

Інструкція до заповнення:

- Тренувальне завдання – коротко описати мету: витривалість, техніка, сила, тактика, відновлення тощо.
- Тип тренування – індивідуальне, командне, спеціальне, загальне.
- Тривалість/обсяг – у хвилинах або кількості вправ/серій.
- Інтенсивність – низька/середня/висока або у % від максимуму.
- Самопочуття – оцінка стану (1 – дуже погано, 5 – відмінно).
- Примітки – наприклад, особливості тренування, погодні умови, реакція організму, досягнення або проблеми.

Завдання 2. ✍ Розробіть матрицю навантажень для різних груп спортсменів (початківці, середній рівень, просунуті).

Наприклад:

Матриця тренувальних навантажень для спортсменів різного рівня підготовки

Показник / Група спортсменів	*Початківці*	*Середній рівень*	*Просунуті*
Мета підготовки	Загальна фізична підготовка	Розвиток спеціальної витривалості, техніки	Підвищення спортивної майстерності
Кількість тренувань на тиждень			
Тривалість одного заняття			
Інтенсивність			
Обсяг навантаження (загальний)			
Тип навантаження			
Тренування з обтяженням			
Відновлення / Релаксація			
Контроль результатів			

Завдання 3. ✍ Оцініть мотиваційні чинники участі студентів у змаганнях за допомогою анкети (підготувати зведену таблицю результатів).

Завдання 4. ✍ Складіть таблицю ролей та відповідальності під час підготовки до змагань **(**капітан, тренер, логіст, медик, медіавідповідальний тощо).

Завдання 5. ✍ Проаналізуйте результати контрольних нормативів до і після циклу тренувань. Оцініть динаміку змін. Результати виконання завдання представте в таблиці.

Тема 6. Система підготовки спортсменів у студентському спорті України: виклики та перспективи

Мета вивчення теми: *сформувати у студентів цілісне уявлення про роль закладів вищої освіти та кафедр фізичної культури і спорту в системі підготовки спортсменів у студентському спорті України, а також ознайомити з основними напрямами та перспективами інтеграції студентського спорту в європейський спортивний простір.*

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання

1. Роль закладів вищої освіти та кафедр фізичного культури і спорту в системі підготовки спортсменів у студентському спорті України.
2. Перспективи інтеграції студентського спорту в європейський спортивний простір.

Ключові терміни та поняття: *заклади вищої освіти (ЗВО), кафедра фізичної культури і спорту, спортивна інфраструктура ЗВО, студентські спортивні клуби, Універсіади України, спорт вищих досягнень, двоєдине кар'єрне зростання (спорт + освіта), європейський спортивний простір, інтернаціоналізація студентського спорту, Європейська федерація студентського спорту (EUSA), Європейські студентські ігри, міжнародне спортивне партнерство, грантові програми ЄС (Erasmus+, Sport), інтеграція в освітньо-спортивні програми ЄС, європейська спортивна ідентичність, спорт як складова європейського освітнього процесу, дуальна кар'єра (dual career) дипломатія спорту, європейські стандарти підготовки спортсменів.*

Методичні вказівки до вивчення теми

Вивчення *першого питання* передбачає зосередження уваги на визначенні основних функцій закладів вищої освіти у системі фізичного виховання і спортивної підготовки молоді. Вітчизняна система студентського спорту формувалась під впливом радянської моделі, однак з переходом до європейських стандартів її роль змінилася. ЗВО сьогодні є не лише освітніми установами, але й центрами розвитку масового спорту та підготовки спортивного резерву.

При вивченні цього питання необхідно розглянути основні завдання кафедр фізичної культури та спорту, у числі яких:

- організація та проведення навчальних занять із фізичного виховання;
- виявлення здібної молоді для занять спортом;
- підготовка команд ЗВО до участі в змаганнях;
- науково-методичне забезпечення тренувального процесу.

Необхідно зосередити увагу на механізмах співпраці між ЗВО, студентськими спортивними клубами, федераціями та міністерствами. Особливо важливим є питання підтримки спортсменів, які поєднують навчання з інтенсивною спортивною діяльністю.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення з нормативною базою (Закони України «Про фізичну культуру і спорт», «Про освіту», положення про студентські спортивні клуби, накази МОН), що регламентує роботу спортивної складової в системі освіти.

Важливо відзначити, що роль кафедр не обмежується лише викладанням, адже вони стають центрами формування мотивації до здорового способу життя, виховання цінностей спорту та культури тіла серед молоді.

Вивчення *другого питання* необхідно розпочати з ознайомлення із сучасними тенденціями розвитку студентського спорту в країнах ЄС. Основними принципами європейської моделі є:

- гармонійне поєднання навчання та спорту (dual career);
- забезпечення рівних можливостей для участі у змаганнях;
- підтримка академічної мобільності спортсменів;
- прозора система фінансування студентського спорту.

Необхідно розглянути діяльність таких організацій, як Європейська

федерація університетського спорту (EUSA), FISU (Міжнародна федерація студентського спорту), які проводять змагання європейського та світового рівнів (Європейські студентські ігри, Всесвітня Універсіада тощо).

Необхідно усвідомити, що інтеграція в європейський спортивний простір – це не лише участь у змаганнях, а й впровадження єдиних стандартів управління, освітніх програм для спортивних менеджерів, обміну досвідом між ЗВО різних країн.

Для України відкриваються перспективи участі студентів у міжнародних програмах Erasmus+, спортивних грантах, а також створення спільних освітніх проєктів із європейськими партнерами.

Важливо відзначити, що ефективна інтеграція потребує реформування підходів до управління студентським спортом, посилення ролі студентських спортивних клубів і кафедр фізичної культури як центрів стратегічного розвитку.

Питання для самоконтролю

1. Що таке європейський спортивний простір і які його ключові принципи?
2. Які європейські організації координують розвиток студентського спорту?
3. Назвіть переваги інтеграції українського студентського спорту в європейський контекст.
4. Які бар’єри заважають ефективній інтеграції студентського спорту України в Європу?
5. Які основні функції виконують заклади вищої освіти у сфері студентського спорту?
6. Яка роль кафедр фізичного виховання у формуванні спортивного потенціалу студентів?
7. Як поєднується освітній процес і спортивна підготовка у закладах вищої освіти?
8. У чому полягає взаємодія кафедр фізичного виховання з федераціями з видів спорту?
9. Наведіть приклади успішної підготовки висококваліфікованих спортсменів у ЗВО України.
10. Як ЗВО можуть сприяти мобільності спортсменів-студентів у межах Європи?
11. Які програми академічного обміну сприяють розвитку студентського спорту?
12. Обґрунтуйте вплив європейської інтеграції на стандарти підготовки спортсменів в Україні.
13. Які кроки вже були зроблені для гармонізації українського студентського спорту з європейськими моделями?
14. Яким чином українські ЗВО можуть долучитися до міжнародних спортивних проєктів?

Тести

1. Що є важливою умовою адаптації українських спортсменів до європейських змагань?

а) знання мов та адаптовані календарі змагань;

б) політична нейтральність;

в) наявність мультикультурного середовища;

г) партнерство з азіатськими країнами.

2. Як впливають європейські спортивні стандарти на студентський спорт в Україні?

а) знижують вимоги до навчання;

б) гармонізують спортивну підготовку;

в) перевантажують студентів;

г) обмежують участь у змаганнях.

3. Який бар'єр гальмує інтеграцію студентського спорту України?

а) високий рівень спортсменів;

б) брак єдиної системи відбору;

в) надмірне фінансування;

г) надлишок спортивних об'єктів.

4. Що може стимулювати інтеграцію в європейський простір?

а) закритість спортивних клубів;

б) заборона виїзду спортсменів;

в) участь у програмах Erasmus+;

г) скорочення навчального навантаження.

5. Що забезпечує взаємовизнання спортивних досягнень у Європі?

а) участь у Європейській асоціації студентського спорту;

б) співпраця з МОЗ;

в) підписання контрактів зі спортсменами.

6. Який орган координує європейський студентський спорт?

а) FISU;

б) EUSA;

в) UEFA;

г) UNESCO.

7. Що є основною метою інтеграції студентського спорту України в Європу?

а) комерціалізація спорту;

б) підвищення туристичної привабливості;

в) підвищення спортивної конкурентоспроможності;

г) розвиток грального бізнесу.

8. Який документ може сприяти європейській інтеграції студентського спорту?

а) Болонська декларація;

б) Паризька угода;

в) Копенгагенська угода;

г) Стамбульська конвенція.

9. Який захід є важливою платформою для інтеграції в європейський спорт?

а) чемпіонат світу з футболу;
б) Всесвітні універсіади;
в) Європейські університетські ігри;
г) олімпіада школярів.

10. Що є ознакою ефективності кафедри фізичної культури і спорту?
а) кількість студентів, які пройшли медогляд;
б) успіх студентів у міжнародних змаганнях;
в) високий бал ЗНО;
г) кількість методичних рекомендацій.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. ✍ Складіть інтерактивну схему (рекомендовано на базі редакторів Canva або Miro): «Модель інтеграції ЗВО у європейські студентські спортивні мережі».

Наприклад:

Структура схеми з поясненням блоків і зв'язків

Центральний блок: ЗВО (Український заклад вищої освіти)
- Стартова точка інтеграції

Блок 1: Внутрішня підготовка ЗВО
- Створення/активізація спортивного клубу
- Розробка внутрішньої стратегії міжнародної інтеграції
- Вступ до Всеукраїнської федерації студентського спорту (ВФСС)
- Призначення відповідального координатора

(Стрілка до Блока 2 і 3)

Блок 2: Налагодження партнерства
- Укладання угод з іншими ЗВО України (студентські спортивні ліги)
- Пошук європейських партнерів через програми Erasmus+
- Співпраця з міжнародними спортивними асоціаціями (EUSA, FISU)

(Вихід на блоки 4, 5)

Блок 3: Академічна інтеграція
- Інтеграція спортивного менеджменту в освітні програми
- Мобільність студентів і викладачів за спортивними програмами
- Спільні дослідження у сфері спорту

Блок 4: Участь у спортивних подіях
- Європейські студентські ігри (EUG)
- Міжнародні турніри EUSA
- Двосторонні матчі/збори

Блок 5: Цифрові інструменти інтеграції
- Власна сторінка ЗВО на сайтах EUSA/FISU
- Реєстрація спортсменів на міжнародних платформах
- Онлайн-трансляції подій

Фінальний блок: Стійка присутність у європейському студентському спортивному просторі
- Постійна участь
- Підвищення рівня спортивної дипломатії
- Розвиток бренду ЗВО в Європі

Інтерактивні елементи (для Canva або Miro):
Кожен блок → клікабельний (відкриває текст, посилання або документи)
Можна додати:
- Посилання на EUSA, FISU, Erasmus+ Sport
- Відео участі ЗВО в європейських подіях
- Контактну форму для потенційних партнерів

Завдання 2. ✍ Складіть і заповніть порівняльну таблицю «Особливості підготовки спортсменів у ЗВО різних регіонів України» (наприклад, Львів, Харків, Київ, Дніпро).

Завдання 3. ✍ Складіть і заповніть порівняльну таблицю функцій кафедр фізичної культури і спорту у класичних, технічних і педагогічних ЗВО.

Завдання 4. ✍ Побудуйте схему взаємодії:

кафедра – спортивний клуб – студент – федерація виду спорту – ЗВО.

Завдання 5. ✍ Складіть і заповніть порівняльну таблицю «Країни Європи з найбільш ефективними моделями студентського спорту» (організація, фінансування, підтримка).

Тема 7. Організація наукових заходів у міжнародному студентському спортивному середовищі

Мета вивчення теми: ознайомитися з основними формами та особливостями проведення наукових заходів у сфері студентського спорту, а також усвідомити важливість участі студентської молоді в науково-дослідницькій діяльності на міжнародному рівні для розвитку особистісного та професійного потенціалу.

Питання, які виносяться на самостійне опрацювання

1. Форми та особливості наукових заходів у сфері студентського спорту.
2. Участь студентської молоді в науково-дослідницькій діяльності на міжнародному рівні.

Ключові терміни та поняття: *науковий захід, конференція, семінар, круглий стіл, форум, науково-практичний симпозіум, науково-дослідницький проєкт, інноваційна діяльність у спорті, інтеграція науки і спорту, міждисциплінарні дослідження, спортивна наука, актуальні проблеми студентського спорту, організаційні форми наукової діяльності, наукове самоврядування студентів, академічна мобільність, Erasmus+, студентські наукові обміни, грантова підтримка, міжнародні наукові конференції, наукометричні бази (Scopus, Web of Science), міжнародні наукові школи, партнерство з університетами світу, участь у міжнародних конкурсах і олімпіадах.*

Методичні вказівки до вивчення теми

Вивчення *першого питання* передбачає зосередження уваги на виявленні особливостей функціонування системи студентського спорту в різних країнах світу та в Україні. Необхідно розглянути організаційні моделі, правові основи, джерела фінансування та роль університетів у підтримці спортивного життя студентів.

Зосередити увагу потрібно на таких аспектах:

- Модель студентського спорту в США: тісна інтеграція з освітньою системою, діяльність NCAA (Національної асоціації студентського спорту), широка підтримка з боку університетів та бізнесу.
- Європейський підхід: пріоритетна роль держави, підтримка через університетські клуби та національні студентські спортивні федерації.
- Український досвід: функціонування Спортивної студентської спілки України (СССУ), роль Міністерства освіти і науки України, наявні труднощі з фінансуванням та інфраструктурою.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення з нормативно-правовими актами, аналітичними звітами, а також зі стратегіями розвитку студентського спорту на національному рівні.

Важливо відзначити, що національні моделі відображають не лише спортивні, а й соціокультурні особливості країни, її ставлення до молоді, спорту й освіти.

Вивчення *другого питання* необхідно розпочати з ознайомлення з історією та місією Універсіад як ключових подій студентського спорту на міжнародному рівні. Універсіади організовуються Міжнародною федерацією університетського спорту (FISU) та охоплюють літні й зимові види спорту.

Опрацювання питання передбачає ознайомлення з такими ключовими аспектами:

- Універсіада як інструмент «м'якої сили»: вплив на міжнародний імідж держави, демонстрація культурного потенціалу, готовності до міжнародної кооперації.
- Дипломатична роль: розвиток спортивних контактів, обмін досвідом між країнами, зміцнення міжнародного авторитету через успішне проведення чи участь у змаганнях.

- Український контекст: участь студентських збірних України в Універсіадах, здобуті нагороди, приклади дипломатичного значення (зокрема, Київ як потенційний кандидат на проведення заходів FISU).

Важливо відзначити, що спортивна дипломатія через Універсіади сприяє не лише іміджу, а й внутрішній мобілізації ресурсів, патріотизму та формуванню позитивного іміджу молоді держави.

Ці рекомендації спрямовані на поглиблене усвідомлення студентами ролі студентського спорту як складової освітньої, культурної та міжнародної політики держав.

Також вивчення питання вимагає усвідомлення взаємозв'язку між розвитком студентського спорту, проведенням масштабних міжнародних подій і зовнішньополітичним позиціонуванням країни.

Питання для самоконтролю

1. Які основні форми наукових заходів використовуються в студентському спорті?
2. Окресліть мету проведення наукових конференцій у сфері студентського спорту.
3. Які особливості проведення круглих столів із тематики студентського спорту?
4. Як семінари сприяють розвитку наукової діяльності в студентському спорті?
5. Яка роль наукових публікацій у формуванні культури дослідницької діяльності серед студентів-спортсменів?
6. Яке значення має участь викладачів і наукових керівників у формуванні наукових ініціатив студентів?
7. У чому полягає роль Erasmus+ у залученні студентів до міжнародних досліджень?
8. Як відбувається процес подання наукових робіт студентів на міжнародні конференції?
9. Які міжнародні наукові форуми є найбільш популярними серед студентів-спортсменів?
10. Які програми академічної мобільності та як саме сприяють міжнародній науковій співпраці у сфері спорту?
11. Які вимоги висуваються до студентських наукових робіт для участі в міжнародних конкурсах?
12. Які навички необхідні студенту для успішної участі в міжнародних дослідницьких проєктах у спорті?
13. Які труднощі можуть виникати у студентів під час участі в міжнародних наукових заходах?
14. Як участь у міжнародних наукових проєктах впливає на професійний розвиток студентів-спортсменів?

Тести

1. Яка з указаних форм не характерна для наукової діяльності у спорті?
а) хакатон;
б) конференція;
в) літня школа;
г) тренувальний матч.
2. Форум студентського спорту зазвичай включає:
а) лише змагання;
б) презентації досліджень, дискусії, майстер-класи;
в) спортивні нормативи;
г) лекції з історії.
3. Інтерактивний формат наукових заходів у студентському спорті дозволяє:
а) уникнути відповідальності;
б) пасивно слухати;
в) активно взаємодіяти з аудиторією;
г) замінити участь у змаганнях.
4. Яка з платформ сприяє міжнародній науковій комунікації студентів?
а) YouTube;
б) ResearchGate;
в) Instagram;
г) TikTok.
5. Міжнародні студентські наукові конференції дозволяють:
а) відпочити за кордоном;
б) отримати додаткові бали до заліку;
в) представити свої дослідження міжнародній спільноті;
г) тільки прослухати виступи.
6. Що необхідно студенту для участі в міжнародному науковому заході?
а) віза та паспорт;
б) наявність дослідницької роботи;
в) довідка з деканату.
г) абонемент у спортзал.
7. В якому міжнародному заході українські студенти можуть взяти участь у сфері спорту та науки?
а) Universiade (Універсіада);
б) Eurovision;
в) Comic-Con;
г) TEDxYouth.
8. Розвитку яких навичок сприяє участь у міжнародних дослідницьких проєктах?
а) лише спортивних;
б) комунікативних, аналітичних, мовних;
в) професійних із кулінарії;
г) водійських.
9. Яка організація часто підтримує міжнародні студентські наукові обміни?
а) FIFA;

б) ERASMUS+;
в) FIBA;
г) МОЗ.

10. Участь у міжнародних дослідницьких заходах формує у студентів:

а) байдужість до навчання;
б) мотивацію до спорту;
в) наукову активність та міжкультурну компетентність;
г) орієнтацію на індивідуальну роботу.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. ✍ Складіть таблицю з класифікацією наукових заходів у студентському спорті (конференції, форуми, семінари, круглі столи тощо).

Назва заходу	*Формат (онлайн/офлайн)*	*Цільова аудиторія*	*Частота проведення*	*Приклад заходу*

Завдання 2. ✍ Проаналізуйте програму будь-якої студентської науково-практичної конференції з тематики спорту.

Назва заходу	*Дата*	*Ключові теми*	*Доповідачі*	*Формат (секції, круглі столи тощо)*

Завдання 3. ✍ Складіть таблицю міжнародних студентських програм із науковими компонентами у сфері спорту (Erasmus+, GAMES, FISU тощо).

Назва програми	*Організатор*	*Умови участі*	*Тема/напрям*	*Сайт*

Завдання 4. ✍ Оцініть можливості публікацій у міжнародних спортивних наукових журналах (умови, мови, вимоги).

Назва журналу	*Тематика*	*Умови подачі*	*Мова*	*Імпакт-фактор*

Завдання 5. ✍ Розробіть схему співпраці між українськими та зарубіжними ЗВО у сфері спортивної науки.

Приклад схеми:

Україна (ЗВО) ↔ ЗВО-партнер (Німеччина/Польща)
Спільний проєкт → Обмін → Публікації → Конференції

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Опрацюйте статтю Нестерова А.А. «Студентський спорт в сучасних умовах: проблеми та шляхи їх вирішення», перейшовши за покликанням: https://surl.li/wimepy

Проаналізуйте зміст статті та напишіть анотацію, враховуючи запропоновані нижче методичні поради.

Анотування – процес створення коротких повідомлень про друкований твір (книга, стаття, доповідь тощо), які дозволяють зробити висновок про доцільність його більш докладного вивчення. При анотуванні враховується зміст твору, його призначення, цінність, спрямованість

Анотація – один із видів скороченої форми представлення наукового тексту; короткий виклад змісту книги, статті, розробки, звіту тощо. Анотація ідентифікує зміст документа, вона є змістовою моделлю документального джерела. Її призначення – привернути увагу читача, викликати читацький інтерес завдяки викладенню суті дослідження за допомогою мінімальної кількості мовних засобів.

Вимоги до змісту анотації:

1) Вихідні дані статті (повна назва статті, видання, рік, ПІБ автора, його посада/науковий ступінь).
2) Оцінка глибини й актуальності теми.
3) Стислий виклад позиції автора.
4) Аналіз особливостей стилю автора (доступність, науковість тощо).
5) Висловлення власного ставлення до суті досліджуваної проблеми й оцінка позиції автора.
6) Висновок.

Анотація повинна мати лаконічну, конкретну форму, але при цьому давати змістовну характеристику публікації без другорядної інформації.

Обсяг її зазвичай не повинен перевищувати 500-600 знаків.

Не рекомендується в анотації наводити цитати з тексту.

Завдання 2. Обґрунтуйте кожну з наведених нижче перспектив розвитку студентського спорту в Україні.

1) Комерціалізація студентських спортивних ліг.
2) Створення студентської спортивної культури.
3) Залучення спонсорів та підтримка від бізнесу.
4) Підтримка талановитих студентів та кар’єрні перспективи.
5) Підвищення привабливості українських вишів.

- Доведіть, що розвиток студентського спорту та ліг в Україні – це не тільки інвестиція у фізичний та соціальний розвиток молоді, але й важлива складова економічного зростання в спортивній індустрії.
- Поясніть, чому завдяки комерціалізації студентських змагань,

залученню спонсорів, створенню стипендій та вдосконаленню інфраструктури українські університети можуть зробити свій внесок у спортивну екосистему країни.

- Чи справедливим є твердження, що студентський спорт може стати надійною базою для розвитку молодих талантів та формування сильної спортивної нації?

Завдання 3. Проаналізуйте проєкти, які пропонує Спортивна студентська спілка України, перейшовши у відповідний розділ на сайті цієї організації за покликанням: https://studsport.com.ua/about/

- Зробіть висновки щодо ролі ВГО «Спортивна студентська спілка України» в розвитку українського студентського спорту на міжнародному рівні.
- Запропонуйте кроки для популяризації студентського спорту, ефективної організації фізичного виховання у кожному закладі вищої освіти України, аби зробити фізичну активність трендом серед вітчизняної молоді.

Завдання 4. Прокоментуйте наведені нижче цитати про важливість студентського спорту.

«Участь у студентському спорті не тільки формує здорові звички, але й розвиває такі якості, як дисципліна, витримка та вміння працювати в команді – навички, які залишаються з людиною на все життя» (Джон Керролл, «Легка атлетика та освіта: формування навичок протягом усього життя»).

«Студентський спорт – це основа майбутнього спорту національного рівня. Він забезпечує молодь людям не лише можливістю самовдосконалення, але й дає їй перші кроки до професійної спортивної кар'єри». (Томас Джейкобс, «Будівництво чемпіонів: роль студентського спорту в розвитку молоді»).

«Підтримка студентського спортивного університету не просто розширює культурний спектр навчального закладу, а й створює середовище для розвитку лідерських якостей, самодисципліни та взаємоповаги серед молоді» (Сара Джеймс, «Культурний вплив легкої атлетики в коледжі»).

«Заняття спортом під час навчання у закладі вищої освіти дає можливість не тільки підтримувати фізичну форму, але й формувати конкурентоспроможну особистість, яка готова до життєвих викликів» (Вільям Харпер, «The Power of University Sports: Personal and Professional Growth»)

«Колективні заняття спортом у студентські роки вчать розуміти силу спільної мети та підтримувати один у важкий момент, що є основою для успішної кар'єри та життя загалом». (Мері Адамс, «Єдність і мета: роль спорту в студентському житті»).

- Доповніть цей перелік цитатами, які підкреслюють роль спорту у вихованні молоді, розвитку особистісних якостей, підвищенні культури ЗВО, формуванні характеру, особистісному зростанні студентської молоді. Укажіть джерела цитування та дайте на них посилання.

ГЛОСАРІЙ

А

Абсолютний чемпіон – звання, що присвоюється спортсменові, який є переможцем змагань; спортсмен-переможець змагань серед усіх учасників незалежно від віку, вагової категорії тощо.

Адаптивний спорт – вид адаптивної фізичної культури, що задовольняє потреби особистості інваліда в самоактуалізації (самоствердженні), реалізації та зіставленні власних здібностей зі здібностями інших людей, у комунікативній діяльності й соціалізації.

Асамблея (англ. *assemble*, фр. *assemblee*) – загальні збори членів якої-небудь організації, часто міжнародної, які географічно віддалені між собою.

Атлет – у сучасному вжитку синонім слова спортсмен; людина, яка займається фізичною культурою, спортом; людина атлетичної статури (з пропорційно розвиненою мускулатурою та пропорційним співвідношенням частин тіла).

Б

Баскетбол (англ. *basket* – кошик і *ball* – м'яч) – спортивна командна гра з м'ячем, в якій м'яч закидають руками в кільце суперника.

Біатлон (лат. *bi* – двічі та грец. *ἆθλον* – боротьба) – зимовий вид спорту, двоборство, що поєднує лижні перегони та стрільбу (лежачи і стоячи) на кількох вогневих позиціях із дрібнокаліберної гвинтівки. Активний розвиток біатлону припадає на 20-ті роки XX століття, коли починають відбуватися змагання з лижних перегонів серед військових патрулів зі стрільбою, киданням гранати тощо.

Боротьба – вид спорту, єдиноборство за певними правилами. Боротьба була бойовим мистецтвом у стародавніх народів і загалом у кожного народу була поширена силова боротьба з більшою чи меншою кількістю прийомів. У сучасній спортивній практиці виокремлюють класичну боротьбу (греко-римську, раніше – французьку) та вільну боротьбу (попередня назва вільно-американська).

В

Веслувальний спорт – перегони на човнах, що приводяться в рух силою людських м'язів із використанням весел. Веслувальний спорт – загальна назва, що охоплює такі олімпійські види спорту, як академічне веслування, веслування на байдарках і каное, веслувальний слалом, а також багато національних видів перегонів на не стандартизованих човнах, популярних у різних країнах світу. Перегони проводяться на морі, річках та озерах. Екіпажі човнів можуть складатися із різної кількості веслувальників. Конструкція човнів і тип весел, які в них використовуються, залежать від типу перегонів. Наприклад, в академічному веслуванні використовуються весла у кочетах, у

веслуванні на байдарках – дволопатеві весла, які веслувальники тримають у руках, у веслуванні на каное – однолопатеві весла.

Вид змагання – вид змагальної діяльності у межах окремого виду спорту, в якому розігруються медалі (наприклад, змагання на окремих дистанціях у легкій атлетиці).

Вид спорту – історично сформований конкретний вид змагальної діяльності, самостійна складова спорту. Олімпійські види спорту. Види спорту, включені до програми літніх та зимових Олімпійських ігор.

Відкритий чемпіонат – офіційні спортивні змагання з метою визначення чемпіона (спортсмена, команди) і розподілу подальших місць із вільним допуском або запрошенням спортсменів для участі в змаганнях.

Вітрильний спорт – вид спорту, в якому спортсмени змагаються, використовуючи переважно човни та судна, спеціальні сани для снігу, а також колісні човни, що рухаються по твердій поверхні та приводяться в рух за допомогою вітрил.

Водне поло, ватерполо (англ. *water polo*) – спортивна командна гра, що проводиться у воді. Гра може проходити як у водоймищах, так і в басейнах. Одночасно у грі беруть участь дві команди, їх мета – забити якнайбільше голів у ворота суперника за час гри.

Волейбол – неконтактний, комбінаційний вид спорту, де кожен гравець має суворо визначену спеціалізацію на майданчику. Найважливішими якостями для волейболістів є стрибучість, швидкість реакції, координація, фізична сила.

Волейбол (англ. *volleyball* від *volley* – удар із льоту і *ball* – м'яч) – вид спорту, командна спортивна гра, під час якої дві команди змагаються на спеціальному майданчику, розділеному сіткою, прагнучи спрямувати м'яч на бік суперника таким чином, щоб він приземлився на майданчику противника (добити до підлоги), або щоб гравець команди, що захищається, припустився помилки. При цьому для організації атаки гравцям однієї команди дозволяється не більше трьох торкань м'яча поспіль (на додаток до торкання на блоці).

Всесвітні університетські ігри (англ. *FISU World University Games*, раніше – *Універсіада*) – наймасштабніші міжнародні спортивні змагання серед студентів і молодих спортсменів, організовані під егідою Міжнародної федерації студентського спорту (FISU). Вони проводяться раз на два роки і включають літню та зимову програму змагань.

Г

Гетерія – у Стародавній Греції співдружність, союз, група громадян.

Гімназіада – всесвітній спортивний форум. У межах гімназіади проводяться змагання з 25 видів спорту. Гімназіади організовуються і в Україні, яка є однією з учасниць цього спортивного форуму.

Гірські лижі – особливий різновид лиж, який використовують для спуску з гірських схилів і в гірськолижному спорті.

Глобалізація спорту – вплив глобальних процесів на розвиток міжнародних спортивних змагань.

Грантова підтримка – фінансова допомога, яка надається науковцям, дослідникам, установам або організаціям для реалізації наукових, освітніх або соціальних проєктів. Гранти можуть надаватися державними установами, міжнародними організаціями, фондами, корпораціями чи приватними особами.

Д

Дзюдо, джюдо (яп. *柔道, じゅうどう* – шлях беззбройної боротьби) – японське бойове мистецтво і вид спорту, що виник на основі джиу-джитсу.

Е

Erasmus+ – це програма Європейського Союзу, що спрямована на підтримку освіти, професійної підготовки, молоді та спорту в Європі. Вона створена для розширення можливостей навчання, обміну досвідом і міжнародної співпраці між закладами освіти, молодіжними організаціями, спортивними структурами та іншими інституціями.

Є

Європейський підхід до студентського спорту – система організації та розвитку студентського спорту, що базується на інтеграції освіти, спорту й особистісного розвитку, згідно з принципами Європейського Союзу та Ради Європи. Цей підхід вважає студентський спорт важливою частиною освітнього процесу та інструментом формування здорового, активного та відповідального громадянина.

Європейські студентські ігри (EUG) – найбільші мультиспортивні змагання серед студентів університетів Європи, які проводяться раз на два роки під егідою Європейської асоціації студентського спорту (EUSA).

Європейські стандарти підготовки спортсменів – система принципів, норм і вимог, що визначають якість, етапність і зміст спортивної підготовки, які рекомендовані або затверджені на рівні Європейського Союзу, європейських спортивних федерацій та міжнародних організацій. Вони спрямовані на уніфікацію підходів до тренувального процесу, розвиток подвійної кар’єри (спорт + освіта), захист прав спортсменів та інтеграцію науки у спорт.

Європейська спортивна ідентичність – сукупність спільних цінностей, норм, традицій та підходів до спорту, які формують відчуття приналежності до європейського спортивного простору та об’єднують громадян країн ЄС і сусідніх держав через спорт як соціально-культурне явище.

З

Залучення до міжнародних спортивних подій – роль студентських змагань у розвитку співпраці з іншими країнами.

І

Інвестиції у спорт – вкладення фінансових, матеріальних, інтелектуальних або організаційних ресурсів у розвиток спортивної інфраструктури, підготовку спортсменів, організацію змагань, підтримку спортивних клубів, проєктів або заходів із метою отримання соціального, економічного, іміджевого або комерційного ефекту.

Інноваційна діяльність у спорті – впровадження нових технологій, методик тренувань, спортивних засобів або підходів до організації змагань. Інновації можуть включати:

- використання новітніх технологій в аналітиці даних про виступи спортсменів (наприклад, через в wearables, датчики, аналіз руху);
- інноваційні методи тренування (наприклад, віртуальна реальність, інтерактивні тренажери);
- розробка нових спортивних інструментів або одягу, що поліпшують ефективність тренувань або змагань.

Інфраструктура студентського спорту – організаційна та матеріальна база для проведення змагань в Україні.

Інтернаціоналізація спорту – процес розширення міжнародної співпраці, мобільності спортсменів, тренерів, спортивних організацій та освітніх закладів, що сприяє впровадженню глобальних стандартів, обміну досвідом і культурним збагаченням у сфері спорту.

К

Ковзанярський спорт – загальна назва для спортивних дисциплін, в яких атлети змагаються на швидкість подолання певної дистанції на ковзанах. Залежно від правил проведення змагань ковзанярський спорт поділяється на змагання на довгій доріжці, змагання на короткій доріжці – шорт-трек і марафонський біг на ковзанах. Ковзанярський спорт є олімпійським видом спорту. Ковзанярський спорт особливо популярний у Нідерландах і Норвегії. Він також має значну популярність в інших країнах Європи, Північній Америці та Азії – в Японії, Кореї, Китаї.

Конференція – офіційний науковий захід, на якому дослідники, науковці та експерти з різних країн і організацій обговорюють новітні дослідження та досягнення в певній галузі. Конференція може бути міжнародною, національною або регіональною. Вона зазвичай включає доповіді, пленарні засідання, паралельні сесії та можливості для мережевого спілкування між учасниками.

Крос-культурна взаємодія – процес взаємодії між студентами з різних культур під час міжнародних змагань.

Круглий стіл – інтерактивна зустріч або обговорення, на якому всі учасники мають рівні права висловлювати свої думки з обраної теми. Це формат відкритої дискусії, де кожен учасник може поділитися своїм досвідом

чи науковими досягненнями. Часто використовується для обговорення актуальних проблем або розробки рекомендацій.

Л

Легка атлетика – олімпійський вид спорту, який об’єднує спортивні дисципліни, що включають змагання з бігу, стрибків, метань і спортивної ходьби. Найбільш розповсюдженими видами легкої атлетики є бігові та технічні дисципліни на стадіоні, біг по шосе, крос та спортивна ходьба.

Лижне двоборство, або нордична комбінація – зимовий олімпійський вид спорту, який охоплює стрибки з трампліна і лижний крос.

Лижні перегони – зимовий олімпійський вид спорту, змагання на подолання певної дистанції на швидкість, рухаючись на лижах і відштовхуючись лижними палицями. У лижних перегонах використовуються лижі з кріпленням, що залишає п'ятку лижника вільною. Лижні перегони є також складовою частиною інших зимових видів спорту – лижного двоборства та біатлону.

М

Масовий спорт (спорт для всіх) – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я

Міжнародні наукові школи – спеціалізовані освітньо-наукові заходи, що об'єднують молодих науковців, студентів, аспірантів та провідних фахівців із різних країн для обміну знаннями, досвідом, ідеями та новітніми досягненнями у певній науковій галузі.

Міжнародна спортивна федерація – союз, об’єднання національних федерацій з конкретного виду спорту, загальних питань фізичної культури і спорту, пропаганди спорту, зі спортивної науки, розвитку спорту серед окремих груп населення та інших напрямів діяльності (у світі, на окремому континенті, в регіоні).

Міжнародні студентські спортивні змагання – спортивні заходи, в яких беруть участь студенти з різних країн.

Модель студентського спорту – система організації, управління та розвитку фізичної культури та спортивної діяльності студентської молоді в межах закладів вищої освіти та поза ними. Вона включає структурні елементи, принципи, форми, засоби й механізми, що забезпечують участь студентів у фізкультурно-оздоровчій та спортивній діяльності.

Н

Настільний теніс – олімпійський вид спорту, в якому використовують спеціальні ракетки та ігровий стіл, розмежований сіткою навпіл. Гра може проходити між двома суперниками або двома парами суперників. Завданням

гравців є утримання м'яча в грі за допомогою ракеток. Кожен гравець після одного відскоку м'яча на своїй половині столу повинен відправити м'яч на половину столу суперника. Очко нараховується гравцеві, якщо суперникові не вдається повернути м'яч відповідно до правил. За сучасними міжнародними правилами кожна партія триває до 11 очок. Матч складається з непарної кількості партій, гра проводиться на більшість перемог у партіях.

Науковий захід – будь-яка форма організації, метою якої є представлення нових наукових результатів, обговорення теоретичних або практичних аспектів певної теми. Це може бути конференція, семінар, симпозіум, круглий стіл або форум. Наукові заходи сприяють розвитку науки, обміну знаннями та інтеграції між різними галузями.

Науково-дослідницький проект – організоване дослідження, яке має чітко визначену мету, завдання та методи для вивчення певної проблеми в науці чи техніці. У контексті спорту це може бути проєкт, спрямований на вивчення нових методик тренувань, впливу спортивного харчування, біомеханіки рухів чи психологічних аспектів спортсменів.

Наукометричні бази – спеціалізовані бази даних, які містять наукові публікації, цитування, показники продуктивності вчених, наукових журналів та установ. Вони використовуються для оцінки наукової діяльності, моніторингу досліджень та забезпечення доступу до наукових статей та аналітичних інструментів.

Дві з найбільш відомих наукометричних баз – Scopus та Web of Science.

Науково-практичний симпозіум – захід, що об'єднує наукові дослідження та практичні аспекти певної проблеми. На ньому вчені презентують свої дослідження, а практики (наприклад, тренери, лікарі, фахівці з фізичної реабілітації) діляться досвідом застосування теоретичних напрацювань у реальному житті.

Національні спортивні федерації – організації, що відповідають за розвиток студентського спорту в Україні на рівні змагань.

Національний студентський союз (НСС) – всеукраїнська молодіжна громадська організація, що об'єднує осіб, які навчаються в закладах вищої освіти України.

О

Олімпійський чемпіон – переможець Олімпійських ігор в якому-небудь виді спорту або в окремому виді змагань.

Олімпійський рух – система міжнародних спортивних змагань, що включає в себе Олімпійські ігри та інші подібні заходи.

Освітньо-спортивні програми ЄС – ініціативи та проєкти, які поєднують освіту, фізичну активність і розвиток спорту, спрямовані на підтримку здорового способу життя, міжкультурної співпраці та інтеграції спорту в освітній процес. Основним інструментом фінансування таких програм є програма ЄС Erasmus+ (розділ «Sport»).

П

Підготовка спортсменів до міжнародних змагань – стратегія тренувань і відбору студентів для участі у міжнародних спортивних подіях.

Р

Резервний спорт – напрям спорту, який забезпечує якісний відбір найбільш обдарованих дітей та молоді, створення умов для максимального розвитку їхніх індивідуальних здібностей з метою досягнення високих спортивних результатів і поповнення основного складу національних збірних команд.

С

Семінар – неформальний або освітній захід, що передбачає активну участь учасників у дискусіях, роботі в групах, обміні ідеями й досвідом. Семінари можуть бути науковими або практичними, на яких розглядаються конкретні питання, пов'язані з дослідженнями, інноваціями чи новими методиками.

Сноубординг (англ. *snowboarding*) – олімпійський вид спорту, що передбачає спуск із засніжених схилів і гір на спеціальному снаряді – сноуборді. Спочатку сноубординг був винятково зимовим видом спорту, але згодом окремі екстремали освоїли його навіть улітку, катаючись на сноуборді на піщаних схилах (сендбординг). Оскільки катання на сноуборді дуже часто проходить на непідготовлених схилах і на великих швидкостях, для захисту від травм використовується різноманітна екіпіровка – шоломи, захист суглобів, спини, рук.

Спорт вищих досягнень – складова частина спорту, яка забезпечує систему організованої підготовки спортсменів високої кваліфікації та проведення змагань із метою досягнення максимальних результатів.

Спортивна дипломатія – використання спорту як інструменту для поліпшення міжнародних відносин.

Спортивна освіта – процес підготовки студентів до участі в міжнародних спортивних змаганнях.

Спортивна федерація – громадська організація, що займається питаннями розвитку якого-небудь виду спорту, його пропагандою, забезпеченням спортивної діяльності тощо (в масштабі країни, області, міста).

Спортивне плавання – вид спорту, мета якого якнайшвидше проплисти заздалегідь визначену відстань, не порушуючи при цьому техніки та способу плавання, який використовується. Спортивне плавання набуло популярності ще в XIX столітті. З 1896 року плавання є олімпійським видом спорту.

Спортивні ініціативи в Україні – програми та проєкти, спрямовані на підтримку студентського спорту.

Спонсорство та фінансування студентського спорту – залучення фінансових ресурсів для розвитку спортивних заходів серед студентів.

Спортивні обміни – форма міжнародного або міжрегіонального співробітництва, що передбачає тимчасовий обмін спортсменами, тренерами, студентами, викладачами чи спортивними делегаціями з метою спільних тренувань, участі у змаганнях, навчанні, обміні досвідом, культурному діалозі та налагодженні партнерських зв'язків у сфері спорту.

Спортивний клуб – організація, яка об'єднує людей, зацікавлених у заняттях спортом. Це може бути як професійний клуб, де учасники займаються спортивною діяльністю на професійному рівні, так і аматорський клуб, діяльність якого спрямована на забезпечення можливостей для фізичної активності та здорового способу життя серед своїх учасників. Але це не тільки група людей, які люблять спорт, але й організація, яка має свою мету, структуру, права й обов'язки.

Стрибки з трампліна – зимовий олімпійський вид спорту, стрибки на лижах зі спеціального трампліна на схилі гори. Стрибок оцінюється за дальністю та якістю. Стрибки з трампліна є також однією зі складових частин лижного двоборства. Традиційно змагання зі стрибків із трампліна проводяться взимку, на вкритому снігом схилі, однак існує також і літній варіант.

Стрибки у воду – один із водних видів спорту. На змаганнях виконуються стрибки з трампліна (1 і 3 м) і вишки (5, 7,5 і 10 м). Під час стрибка спортсмени виконують комплекс акробатичних дій (оберти, гвинти, обертання). Судді оцінюють як якість виконання акробатичних елементів у польотній фазі, так і якість («чистоту») входу у воду. На змаганнях із синхронних стрибків оцінюють також синхронність виконання елементів двома учасниками.

Студентський спорт – сполучна ланка між масовим спортом і спортом вищих досягнень, що доповнює професійну підготовку висококваліфікованих фахівців.

У

Українська студентська ліга (УСЛ) – українська громадська спілка, створена студентами для студентів із метою розвитку та всебічної підтримки своєї спільноти, рухів і проєктів, що на добровільних засадах об'єднує осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також органи студентського самоврядування, інші самоврядні студентські організації для здійснення та захисту їх прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних та інших інтересів.

Універсіада – комплексні студентські спортивні змагання. Один раз на два роки проводяться зимові та літні змагання під егідою Міжнародної федерації університетського спорту. Під час церемонії нагородження переможців виконується студентський гімн.

Універсіада (*Universiade*) – міжнародні та національні спортивні змагання серед студентів, що проводяться Міжнародною федерацією університетського спорту (FISU). Назва «Універсіада» походить від слів «університет» та «олімпіада». Часто згадується як «Всесвітні студентські ігри» та «Всесвітні

університетські ігри». Кожні два роки проводяться літні та зимові Універсіади.

Участь у міжнародних змаганнях – здобутки українських студентів у міжнародних студентських спортивних заходах.

Ф

Фехтування – суто індивідуальний вид спорту. Навіть у командних змаганнях бої проводяться один на один. Фехтування є олімпійським видом спорту.

Фехтування (нім. *fechten)* – спортивне єдиноборство: різновид спорту для чоловіків і жінок; мистецтво двобою холодною зброєю (рапірами, шпагами, шаблями), поширений із XIII–XIV ст.

ФІСУ (Міжнародна федерація студентського спорту) **–** організація, яка регулює міжнародні студентські спортивні змагання.

Форум – масштабний захід, на якому представники різних організацій, науковці, бізнесмени та урядовці обговорюють значущі соціальні, наукові чи економічні проблеми. Форум може включати не лише наукові доповіді, а й практичні тренінги, панельні дискусії та майстер-класи.

Футбол (англ. *football*) – командний вид спорту, в який грають дві команди по одинадцять гравців зі сферичним м'ячем. Футбол – олімпійський і найпопулярніший у світі вид спорту.

Х

Хокей (англ. *hockey*, та діал. *гаківка*) – спільна назва для командних спортивних ігор із ключкою, мета яких закинути м'яч або шайбу у ворота команди суперника.

Хокей на траві – командна спортивна гра (по 11 осіб у команді) на спеціально розміченому майданчику 81-91×50-55 м протягом 60 хв (4 тайми по 15 хв із перервою). Спортивні снаряди – ключка і м'яч.

Ч

Чемпіон – спортсмен або команда – переможець змагань у якому-небудь виді спорту або в окремому виді змагань.

Чемпіонат – офіційні змагання, розіграш першості в якому-небудь виді спорту з метою виявлення переможця – чемпіона (спортсмена, команди) і розподілу подальших місць.

Чемпіонат – термін, який вживають у спорті на позначення різних форм конкуренції; змагання на першість з якого-небудь виду спорту, переможець якого дістає звання чемпіона. Мете чемпіонату – визначити, які особи або команда є найсильнішими на цей час у певному виді спорту. Синоніми: змагання; турнір; першість; конкурс.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ажиппо О. Ю., Павленко В. О., Павленко Є. Є. Студентський спорт у системі фізичного виховання закладів вищої освіти : навч. посіб. для студентів та викладачів закладів вищої освіти. Харків, 2019. 285 с.
2. Базилевич Н., Волківський М., Тонконог О. Організаційно-методичні особливості самостійної фізкультурно-оздоровчої роботи студентів у закладі вищої освіти. *Scientific Collection «InterConf+».* 2022. № 18(95). С. 859–877.
3. Бессарабова О. В., Кемкіна В. І., Ванюк О. І. Курс лекцій з дисципліни «Загальна теорія спорту для всіх» для студентів факультету фізичного виховання. Запоріжжя : ЗНТУ, 2016. 88 с.
4. Білецька В. В., Семененко В. П., Завальнюк В. Л., Залойло В. В., Костюченко В. І., Яременко О. М. Студентський спорт у системі фізичного виховання в закладах вищої освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.* Серія 15. 2024. № 2(174).
5. Власюк Т. М. Теоретико-методологічні засади та перспективи розвитку управління у сфері фізичної культури і спорту в умовах воєнного стану. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 7-8 (266-267). С. 103–110.
6. Воронкова Т. В., Симонік А. В., Верітов О. І., Караулова С. І. Студентський спорт : курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 104 с.
7. Гальченко Л. В., Дядечко І. Є. Студентський спорт : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. 109 с.
8. Іваненко Г. О. Організаційно-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді: дис. ... д-ра філософії: 017 / Іваненко Галина Олександрівна. Київ : Національний університет фізичного виховання і спорту України, 2021. 228 с.
9. Імас Є., Дутчак М., Катерина У. Організаційно-методичні засади розвитку студентського спорту: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту.* 2018. № 2. С. 89–97.
10. Мельник М. Г. Становлення та розвиток студентського спорту України в XXI столітті : дис.. кан. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.01. Львів. держ. ун. фіз. культ. Львів, 2016. 231 с.
11. Павленко О. Клубна форма організації занять у розвитку студентського спорту. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2017. № 4 (60). С. 78−85.

12. Сватьєв А. В., Воронкова Т. В., Симонік А. В., Царенко К. В. Студентський спорт : метод. реком. до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 80 с.

13. Счастливець В. І. Студентський спорт в закладах вищої освіти. У збірці*: Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні:* матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 лютого 2020 р.) Дніпро : ДДУВС, 2020. С. 196–198.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ажиппо О. Ю., Павленко В. О., Павленко Є. Є. Студентський спорт у системі фізичного виховання закладів вищої освіти : навч. посіб. для студентів та викладачів закладів вищої освіти. Харків, 2019. 285 с.

2. Базилевич Н., Волківський М., Тонконог О. Організаційно-методичні особливості самостійної фізкультурно-оздоровчої роботи студентів у закладі вищої освіти. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2022. № 18(95). С. 859–877.

3. Бессарабова О. В., Кемкіна В. І., Ванюк О. І. Курс лекцій з дисципліни «Загальна теорія спорту для всіх» для студентів факультету фізичного виховання. Запоріжжя : ЗНТУ, 2016. 88 с.

4. Білецька В. В., Семененко В. П., Завальнюк В. Л., Залойло В. В., Костюченко В. І., Яременко О. М. Студентський спорт у системі фізичного виховання в закладах вищої освіти. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.* Серія 15. 2024. № 2(174).

5. Власюк Т. М. Теоретико-методологічні засади та перспективи розвитку управління у сфері фізичної культури і спорту в умовах воєнного стану. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 7–8 (266–267). С. 103–110.

6. Воронкова Т. В., Симонік А. В., Верітов О. І., Караулова С. І. Студентський спорт : курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 104 с.

7. Іваненко Г. О. Організаційно-методичні засади інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді: дис. ... д-ра філософії: 017 / Іваненко Галина Олександрівна. Київ : Національний університет фізичного виховання і спорту України, 2021. 228 с.

8. Сватьєв А. В., Воронкова Т. В., Симонік А. В., Царенко К. В. Студентський спорт : метод. реком. до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 80 с.

9. Студентський спорт та ліги: перспективи для України. URL: https://ua.tribuna.com/blogs/creativesportshots/3122230-studentskyy-sport-ta-lihy-perspektyvy-dlya-ukrayiny/?utm_source=copy

Навчально-методичне видання

(*українською мовою*)

Сватьєв Андрій Вячеславович
Воронкова Тетяна Володимирівна
Симонік Анастасія Володимирівна
Царенко Катерина Валеріївна

СТУДЕНТСЬКИЙ СПОРТ

Методичні рекомендації до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти магістра
спеціальності «Фізична культура і спорт»
освітньо-професійної програми «Спорт»

Рецензент *Р. В. Клопов*
Відповідальний за випуск *М. В. Маліков*
Коректор *Н. В. Мацюх*